

Beslut av den Europeiska ombudsmannen i de förenade klagomålen 1554/99/ME och 227/2000/ME mot Europeiska kommissionen

Beslut

Ärende 1554/99/ME - Undersökning inledd den 10/02/2000 - Beslut den 27/04/2001

Ärende 227/2000/ME - Undersökning inledd den 28/03/2000 - Beslut den 27/04/2001

Strasbourg den 27 april 2001

I skrivelser av den 23 december 1999 respektive den 14 februari 2000 mottog ombudsmannen två klagomål rörande Sveriges genomförande av rådets direktiv 92/12/EEG.

Den 10 februari 2000 och den 28 mars 2000 vidarebefordrade jag klagomålen till Europeiska kommissionens ordförande. Kommissionen skickade två separata yttranden den 31 maj 2000. Jag vidarebefordrade dessa till Er för att ge Er möjlighet att kommentera dem. Ni skickade Era kommentarer den 24 och 28 juli 2000. Den 24 januari 2001 erbjöd jag också L. att om han så önskade kommentera kommissionens yttrande över klagomål nr 1554/99/ME. L. inkom inte med några ytterligare kommentarer. Den 3 april 2001 kontaktade ombudsmannens kansli kommissionen och hade ett samtal med den för ärendet ansvarige tjänstemannen.

Eftersom samma frågor togs upp i klagomålen beslutade ombudsmannen att behandla dem gemensamt.

Jag skriver nu för att meddela Er resultaten av den undersökning som har gjorts.

Jag ber om ursäkt för att det tagit så lång tid att behandla Era klagomål.

För undvikande av missförstånd är det viktigt att påminna om att Europeiska ombudsmannen i enlighet med EG-fördraget har befogenhet att undersöka möjliga fall av administrativa missförhållanden endast när det gäller verksamheten vid gemenskapens institutioner och organ. Europeiska ombudsmannens stadga föreskriver uttryckligen att handlingar som företas av någon annan myndighet eller person inte kan vara föremål för klagan till ombudsmannen.

KLAGOMÅLEN

Den klagande i klagomål 1554/99/ME är ordförande i Norrbottens Frihandelsförening och denne

ingav i december 1999 ett klagomål till Europeiska ombudsmannen på denna förenings vägnar. Den klagande i klagomål 227/2000/ME är en medborgare bosatt i norra Sverige nära den finska gränsen, och han ingav sitt klagomål i februari 2000. Den klagande i det senare klagomålet hade dessutom nära kontakter med Norrbottens Frihandelsförening. De båda klagomålen hade alltså samband med varandra.

Sammanfattningsvis framhöll de klagande följande:

De påstod att Sverige på ett felaktigt sätt hade genomfört rådets direktiv 92/12/EEG om allmänna regler för punktskattebelagda varor och om innehav, flyttning och övervakning av sådana varor. Sverige hade därmed upprepade gånger överträtt gemenskapsrätten genom att ta ut punktskatt på transport av mineralolja från Finland till Sverige.

En av de klagande förklarade att import från Finland av mineralolja för personligt bruk var och hade i flera decennier varit vanligt förekommande i norra Sverige. Sedan Sverige och Finland gick med i Europeiska unionen hade kontrollen av denna handel intensifierats.

Enligt artikel 9.3 i direktiv 92/12/EEG får en medlemsstat ta ut punktskatt på mineralolja om transporten sker med användande av ovanliga transportsätt. I artikeln fastställs också att transport i fordonens bränsletank eller i lämpliga reservdunkar inte skall betraktas som ovanliga transportsätt. De klagande påstod att den svenska skattemyndigheten tolkade termen "ovanliga transportsätt" så att den omfattar all privat transport av mineralolja. De klagande menade tvärtom att denna bestämmelse måste tolkas strikt, eftersom den innebär ett undantag från den allmänna principen om fri rörlighet. De hävdade att det måste vara tillåtet för en privatperson att transportera mineralolja i lämpliga reservdunkar och att detta enligt deras mening var förenligt med bestämmelserna i direktiv 92/12/EEG.

Norrbottens Frihandelsförening hade hjälpt ett mycket stort antal personer att efter den svenska skattemyndighetens beslut överklaga till de svenska förvaltningsdomstolarna. Föreningen hade därvid begärt att domstolarna skulle vända sig till Europeiska gemenskapernas domstol med en begäran om förhandsbesked i enlighet med artikel 234 (tidigare artikel 177) i EG-fördraget. Någon hänsyn till dessa önskemål hade inte tagits.

De klagande vände sig då med ett klagomål till Europeiska kommissionen. De träffade också företrädare för kommissionen men påstod att kommissionen inte hade undersökt fallet. En av de klagande uppgav att detta berodde på politiska påtryckningar.

De klagande krävde att kommissionen skulle återuppta sin undersökning av ärendet för att utreda om Sverige överträder gemenskapslagstiftningen, särskilt direktiv 92/12/EEG.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttranden

Klagomålen vidarebefordrades till kommissionen. Kommissionen lämnade två separata yttranden. Sammanfattningsvis framkom av dessa följande:

Kommissionen uppgav att den 1997 fått en skrivelse från Norrbottens Frihandelsförening. I skrivelsen fanns uppgifter om systematiska och godtyckliga gränskontroller. Enligt kommissionens tolkning gällde dessa uppgifter enbart gränskontrollerna mellan Sverige och Finland. Klagomålet handlades därför av Generaldirektoratet för den inre marknaden. I en skrivelse av den 1 september 1998 bad kommissionen föreningen att lämna ytterligare upplysningar. Några sådana upplysningar lämnades inte inom den tidsram som angetts och kommissionen lade därför ärendet till handlingarna den 8 oktober 1998.

I en skrivelse av den 28 september 1998 som inkom till kommissionen den 13 oktober 1998 lämnade föreningen ytterligare upplysningar om vissa nya företeelser i samband med gränskontrollerna samt även upplysningar om de svenska bestämmelserna om punktskatter. Dessa upplysningar gav kommissionen anledning att ta upp ärendet på nytt och det registrerades som ett klagomål. I maj 1999 hölls ett möte med de klagande. Enligt kommissionen var detta första gången som de klagande lämnade mer påtagliga upplysningar som gjorde det möjligt för kommissionen att bättre sätta sig in i ärendet. Kommissionen insåg att klagomålet inte gällde någon speciell bestämmelse utan de metoder som användes vid gränskontrollerna och kontrollernas omfattning och systematiska karaktär.

Efter mötet och en genomgång av klagomålet kontaktade kommissionen de svenska myndigheterna för att få en förklaring och närmare uppgifter när det gällde klagomålet. De svenska myndigheterna tillbakavisade påståendena i klagomålet.

Den 19 november 1999 begärde kommissionen ytterligare upplysningar från de klagande. Inga sådana upplysningar lämnades och kommissionen meddelade via e-post den 3 januari 2000 att dess förslag till åtgärder skulle utgå från de handlingar som fanns tillgängliga. Fortsatta kontakter mellan kommissionen och de klagande ägde rum, men några ytterligare konkreta upplysningar lämnades inte. På grundval av den information som kommissionen hade tillgång till föreslog Generaldirektoratet för den inre marknaden att en formell underrättelse skulle skickas till Sverige. Man övervägde inom kommissionen ett formellt beslut om att skicka en sådan underrättelse.

Kommissionen tillbakavisade påståendet om att dess åtgärder skulle ha påverkats av politiska hänsyn.

Kommissionen förklarade att det hela tiden under ärendets gång hade varit mycket svårt att förklara rättsläget för de klagande och på så sätt få relevant information i utbyte.

När det gällde de särskilda reglerna för punktskatt uppgav kommissionen att medborgarna enligt den allmänna regeln har rätt att köpa varor efter fritt val i alla medlemsstater och betala punktskatt i den stat där varan köps. Det finns emellertid undantag från denna regel. Punktskatt på mineralolja är ett sådant undantag och punktskatten för den skall i stället betalas i den medlemsstat till vilken oljan införs. Det finns dock ett undantag även från den regeln, och den medger transport i fordonets bränsletank eller i en lämplig reservdunk. Sverige får alltså ta ut punktskatt om privatpersoner använder ovanliga transportsätt i enlighet med artikel 9.3 i direktiv

92/12/EEG. Detta har förklarats för de klagande, och det har varit grunden för att kommissionen inte ingripit mot Sverige hittills.

De klagandes kommentarer

Yttrandena vidarebefordrades till respektive klagande och dessa lämnade separata kommentarer.

Sammanfattningsvis vidhöll de klagande sina klagomål. De hänvisade till uttrycket "ovanliga transportsätt" och till det faktum att kommissionen i sitt yttrande angett att transport i en lämplig reservdunk var tillåten. De framhöll därvid att det i direktiv 92/12/EEG inte nämns något om antalet dunkar och att det i den svenska översättningen talas om *reservdunkar*. De klagande påpekade också att dunkar som godkänts för transportändamål enligt nationella regler med nödvändighet måste anses vara lämpliga reservdunkar. Om detta inte vore fallet skulle det innebära ett klart hinder för den fria rörligheten och principerna i EG-fördraget.

De klagandes slutsats var att kommissionen inte hade tagit alla relevanta omständigheter i beaktande.

En av de klagande medgav att en undersökning hade inletts mot Sverige. Han föreföll dock inte vara tillfreds med kommissionens åtgärder som helhet.

Samme klagande framförde även en ny aspekt. Denna hade med den finska tullens agerande att göra. Den finska tullen beslagtagit svenskregistrerade fordon vilkas ägare påstås ha varit fast bosatta i Finland i mer än 185 dagar. Enligt föreningen hade den i en skriftlig framställan klagat till kommissionen vid mötet i maj 1999, men kommissionen hade inte vidtagit någon åtgärd med anledning av klagomålet. Eftersom detta var en ny aspekt som inte hade med punktskatterna i Sverige att göra, låg saken utanför det ursprungliga klagomålets räckvidd och ombudsmannen fann ingen anledning att behandla den inom ramen för den pågående undersökningen.

Den andre klagande krävde sammanfattningsvis att kommissionen skulle följa EG-fördraget och inte direktivet, eftersom det sistnämnda föreföll stå i strid med fördraget. Klaganden bad vidare ombudsmannen om råd om vart han skulle vända sig för att få klarlagt om direktivet var förenligt med fördraget, om det var så att ombudsmannen inte själv hade befogenhet att behandla frågan. Ombudsmannen underrättade därför den klagande om att denne i just denna del av klagomålet kunde göra en framställning till Europaparlamentet och gav honom adressen ifråga.

Begäran om ytterligare kommentarer

Eftersom ombudsmannen ansåg att kommissionens yttrande när det gällde klagomål 1554/99/ME var mera uttömmande än det över klagomål 227/99/ME, vidarebefordrade han yttrandet över klagomål 1554/99/ME även till den klagande i klagomål 227/2000/ME för kommentarer. Inga sådana kommentarer har inkommit till ombudsmannen.

Ytterligare undersökningar

Den 3 april 2001 tog ombudsmannens kansli kontakt med den ansvarige tjänstemannen vid kommissionens Generaldirektorat för den inre marknaden för att förhöra sig om den föreslagna formella underrättelsen till Sverige. Den ansvarige tjänstemannen upplyste ombudsmannen om att den formella underrättelsen hade skickats den 13 juni 2000. De svenska myndigheterna hade besvarat underrättelsen den 29 augusti 2000. Generaldirektoratet för den inre marknaden

vid kommissionen hade vidare föreslagit att ett motiverat yttrande skulle skickas till Sverige och detta förslag väntade just då på ett godkännande av kommissionen. Den ansvarige tjänstemannen uppgav att de klagande regelbundet informerats per telefon och via e-post.

BESLUTET

1 Undersökning av Sveriges uttag av punktskatter

1.1 De klagande påstod att kommissionen inte hade undersökt klagomålet rörande Sveriges genomförande av direktiv 92/12/EEG och upprepade överträdelse av gemenskapsrätten. En av de klagande uppgav att detta berodde på politiska påtryckningar. De klagande påstod att Sverige felaktigt tog ut punktskatt vid transport av mineralolja från Finland till Sverige. De hävdade att kommissionen borde återuppta sin undersökning av ärendet och ta reda på om Sverige överträder gemenskapsrätten, särskilt direktiv 92/12/EEG.

1.2 Kommissionen tillbakavisade påståendet att den hade underlåtit att behandla klagomålet på grund av politiska påtryckningar. Kommissionen förklarade att den verkligen hade reagerat på brevet från den ene klagande, men att den hade avslutat ärendet då den inte hade erhållit några ytterligare upplysningar. En senare skrivelse från denne klagande registrerades som ett klagomål och kommissionen hade föreslagit att en formell underrättelse skulle skickas till Sverige. Kommissionen klargjorde också rättsläget beträffande punktskatt på mineralolja.

1.3 Ombudsmannen konstaterar att kommissionen i enlighet med artikel 226 i EG-fördraget har befogenhet att göra en skönsässig bedömning när det gäller beslut om att inleda ett rättsligt förfarande mot en medlemsstat. I samband med ombudsmannens undersökning på eget initiativ av kommissionens administrativa förfaranden vid handläggningen av klagomål rörande medlemsstaters överträdelse av gemenskapsrätten (303/97/PD), som avslutades den 13 oktober 1997, åtog sig kommissionen dock att vidta vissa skyddsåtgärder som de klagande skall garanteras vid förfarandet. Ingenting tyder på att kommissionen i detta fall har försummat dessa skyddsåtgärder.

1.4 Vad beträffar påståendet att det var av politiska skäl som kommissionen inte hade undersökt fallet tillbakavisade kommissionen detta. Ombudsmannen anser att den klagande som påstått detta inte har framlagt några belegg till stöd för påståendet.

1.5 Beträffande de klagandes krav på att kommissionen skulle återuppta sin undersökning konstaterar ombudsmannen att kommissionen efter skrivelsen av den 28 september 1998 inledde en ny undersökning av ärendet. Kommissionen hade också ett möte med de klagande och lade fram ett förslag till formell underrättelse till Sverige. Kommissionen uppfyllde alltså de klagandes krav. Ombudsmannen underrättades vidare om att den formella underrättelsen skickats den 13 juni 2000, att de svenska myndigheterna hade svarat den 29 augusti 2000 och vidare att ett beslut om ett förslag att skicka ett motiverat yttrande till Sverige var att emotse. Ombudsmannen anser därför att det inte föreligger något administrativt missförhållande vid kommissionen.

2 Slutsats

På grundval av ombudsmannens undersökningar av detta klagomål förefaller det inte föreligga

några administrativa missförhållanden vid kommissionen. Ombudsmannen avslutar därför ärendet.

Europeiska kommissionens ordförande kommer också att underrättas om detta beslut.

Med vänlig hälsning

Jacob SÖDERMAN